

บทที่ 2
การเสี่ยงภัย
(Risk)

บทที่ 2 การเสี่ยงภัย (Risk)

2.1 การเสี่ยงภัย (Risks)

หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ซึ่งความเสียหายนั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพของทรัพย์สิน คือ ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ดีเวลาเกิดภัยขึ้นก็จะได้รับความเสียหายน้อย แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินที่เลว เวลาเกิดภัยขึ้นก็จะได้รับความเสียหายมาก เช่น ในเรื่องของการประกันรถยนต์ รถที่มีสภาพไม่ดี เช่น เบรคไม่ดี ก็เสี่ยงภัยจากภัยต่าง ๆ บนท้องถนนมากกว่ารถที่มีสภาพดี หรือในกรณี การประกันชีวิตผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี ก็เสี่ยงภัยต่อการตายมากกว่าผู้ที่มีสุขภาพดี

ภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นเรื่องของความไม่แน่นอน และความไม่แน่นอนนี้ เราไม่สามารถ ที่จะบอกได้ล่วงหน้าว่าภัยนั้นจะเกิดขึ้นหรือไม่ เช่น อุบัติเหตุ ไฟไหม้ การมรณะกรรม เป็นต้น ซึ่งเราพอจะสรุปได้ว่าภัยที่จะเกิดขึ้นได้นั้นอาจจะเกิดขึ้นจากทางใดทางหนึ่งใน 2 ทางต่อไปนี้ คือ

ก. ภัยธรรมชาติ เป็นภัยที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะนำความเสียหายมาให้กับทรัพย์สินและชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเราไม่สามารถจะบอกได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดภัย ขึ้นหรือไม่ ได้แก่ น้ำท่วม ฟ้าผ่า แผ่นดินไหว พายุ ความมรณะ เป็นต้น นอกจากนี้ ภัยพวกนี้ ยังเป็นภัยที่อยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุมของมนุษย์อีกด้วย

ข. ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรืออาจจะเรียกว่าเป็นภัยที่เกิดจากชุมชน ซึ่งอาจ จะเกิดจากการกระทำของส่วนรวม เช่น การว่างงาน การปฏิวัติ การเปลี่ยนแปลงรูปของสังคม

เป็นต้น หรืออาจจะเกิดจากการกระทำของมนุษย์แต่ละบุคคลก็ได้ เช่น อัคคีภัย อุบัติเหตุ การโจรกรรม เป็นต้น

2.2 ชนิดของการเสี่ยงภัย (Type of risks)

แบ่งออกเป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ

2.2.1 การเสี่ยงภัยที่แท้จริง (Pure risk)

หมายถึง การเสี่ยงต่อเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยที่แท้จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดการสูญเสียพลังในการหารายได้ หรือทรัพย์สินโดยตรง เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม เรืออัปปาง มรณะกรรม เป็นต้น ภัยเหล่านี้ถือว่าเป็นภัยที่แท้จริง เพราะเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะกระทบกระเทือนไม่เฉพาะตัวบุคคลแต่ละคนเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบกระเทือนไปถึงสังคมหรือชุมชน ที่จะต้องรับภาระเข้าช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ร้ายจากภัยดังกล่าวอีกด้วย

ภัยที่แท้จริงนี้ เมื่อเกิดขึ้นเราสามารถที่จะประเมินความเสียหายได้ เพราะสามารถจัดทำเป็นสถิติต่าง ๆ เก็บไว้เป็นหลักในการคำนวณการเสี่ยงภัยได้ ซึ่งภัยเหล่านี้ บริษัทประกันภัยมีความสนใจและเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย แต่ภัยที่แท้จริงบางอย่างที่เราไม่สามารถประเมินความเสียหายได้ และไม่สามารถที่จะจัดทำเป็นสถิติไว้ได้ เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละเหตุการณ์ไม่เหมือนกัน เช่น การว่างงานของประชากร การล้มเหลวในการประกอบธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงเรื่องราคาสินค้า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นต้น ภัยเหล่านี้ บริษัทประกันภัยมักจะไม่ค่อยสนใจ และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

2.2.2 การเสี่ยงภัยแบบเสี่ยงโชค (Speculative risk)

หมายถึง การเสี่ยงภัยเนื่องมาจากการเก็งกำไร ซึ่งจะเกี่ยวกับธุรกิจการค้า ภัยประเภทนี้ไม่ทราบว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด เปรียบเสมือนการเสี่ยงพนัน และภัยประเภทนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

บุคคลเพียงบางคนเท่านั้น ไม่กระทบกระเทือนถึงสังคม หรือชุมชน หรือจะมีผลบ้างก็ไม่มากนัก นอกจากนี้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ไม่สามารถประเมินได้ การคาดคะเนการเกิดขึ้น ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะไม่แน่นอน ดังนั้นการเสี่ยงภัยแบบเสี่ยงโชค จึงไม่ถือว่าเป็นเรื่องของการประกันภัย

2.3 ขีดขั้นของการเสี่ยงภัย (Degree of risk)

แบ่งออกได้เป็น 2 ขีดขั้นดังนี้คือ

- ก. ขีดขั้นที่ดี (good risk) หมายถึง ภัยนั้นเกิดขึ้นได้ยาก เช่น บ้านที่ทำด้วยคอนกรีต
- ข. ขีดขั้นที่ไม่ดี (bad risk) หมายถึง ภัยนั้นเกิดขึ้นได้ง่าย เช่น รถที่อยู่ในสภาพไม่ดี คนที่มีสุขภาพไม่ดี เป็นต้น

2.4 ความสัมพันธ์ของคำว่า Risk : Peril และ Hazard

Risk คือ โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย เช่น ขับรถออกจากบ้านในขณะที่ฝนตก ถนนลื่น ถือว่าเป็นการเสี่ยงภัยต่ออุบัติเหตุ หรือบ้านที่สร้างอยู่ใกล้กับสลัม ก็ถือว่าการตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณนั้นเป็นการเสี่ยงภัยต่อการถูกไฟไหม้ เป็นต้น

Peril คือ ภัย หรือเหตุร้ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำความสูญเสียให้กับทรัพย์สินหรือชีวิต เช่น รถชนกัน ไฟไหม้ เรืออัปปาง การตาย เป็นต้น

Hazard คือ สถานะที่จะก่อให้เกิดภัยได้ง่ายขึ้น หรือยากขึ้น เช่น บ้านที่หลังคามุงจาก ถนนลื่น สุขภาพไม่ดี หินโสโครก เป็นต้น

คำทั้ง 3 นี้ จะเกี่ยวข้องกันเสมอ เพราะภัยก่อให้เกิดการเสี่ยงภัย และการเสี่ยงภัยทำให้เกิดความต้องการที่จะทำประกันภัย ส่วนสถานะที่ก่อให้เกิดภัยได้ง่ายหรือยากนั้น เกี่ยวข้องอยู่กับการคิดอัตราเบี้ยประกัน ซึ่งเป็นตัวที่จะทำให้เบี้ยประกันภัยสูงหรือต่ำได้